

Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ

Το επίθετο «**κλασικός-η-ο**» είναι στα ελληνικά αυτό, «που ανήκει ή που αναφέρεται σε συγγραφείς ή καλλιτέχνες, καθώς και στα αντίστοιχα λογοτεχνικά ή καλλιτεχνικά δημιουργήματα, των οποίων η **αξία υπερβαίνει τα σύνορα** του ιστορικού χρόνου και του κοινωνικού χώρου»

Επίσης, «**κλασικό**» είναι αυτό «που χαρακτηρίζεται από απλότητα, ισορροπία, τήρηση των κανόνων του είδους, τελειότητα και αρμονία».

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Α.Π.Θ., Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη, 2003, σελ. 717

Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Αυτές οι έννοιες του «**κλασικού**» πέρασαν από τα ελληνικά και σε πάρα πολλές ξένες γλώσσες. Τα βασικά χαρακτηριστικά της κλασικής τέχνης είναι:

- το μέτρο
- η αρμονία
- το κάλος

Χάλκινο άγαλμα Διός ή Ποσειδώνος. Βρέθηκε κοντά στο ακρωτήριο Αρτεμίσιο, στη βόρεια Εύβοια. (≈ 460 π.Χ.)

Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Η κλασική τέχνη **αποφεύγει:**

- κάθε υπερβολή στις στάσεις
- τις κινήσεις
- τις χειρονομίες
- την έκφραση του προσώπου

Η μαρμάρινη επιτύμβια στήλη της Ηγησούς, από τον Κεραμεικό της Αθήνας 410–400 π.Χ.
Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Στις μορφές στη κλασική τέχνη
έχουμε:

- αρμονία και συμμετρία
- χειρονομίες συγκρατημένες
- βλέμμα βαθύ και στοχαστικό
- και αποφυγή εκδήλωσης
έντονων συναισθημάτων

Εικόνα δεξιά: η μαρμάρινη επιτύμβια λήκυθος της Μυρρίνης, Αθήνα, 420-410 π.Χ.
Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Οι παραστάσεις θεών, ηρώων και ανθρώπων
γίνονται

- με ιδανική ομορφιά,
- με μεγαλοπρέπεια,
- εξιδανικευμένα

μακριά από την πραγματική ζωή,
την ασχήμια, τον πόνο, και τα
βάσανα της καθημερινής ζωής.

Εικόνα δεξιά: Μαρμάρινο άγαλμα αθλητή, από τη Δήλο Αντίγραφο του 100 π.Χ. ενός πρωτοτύπου του 450-425 π.Χ.
Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

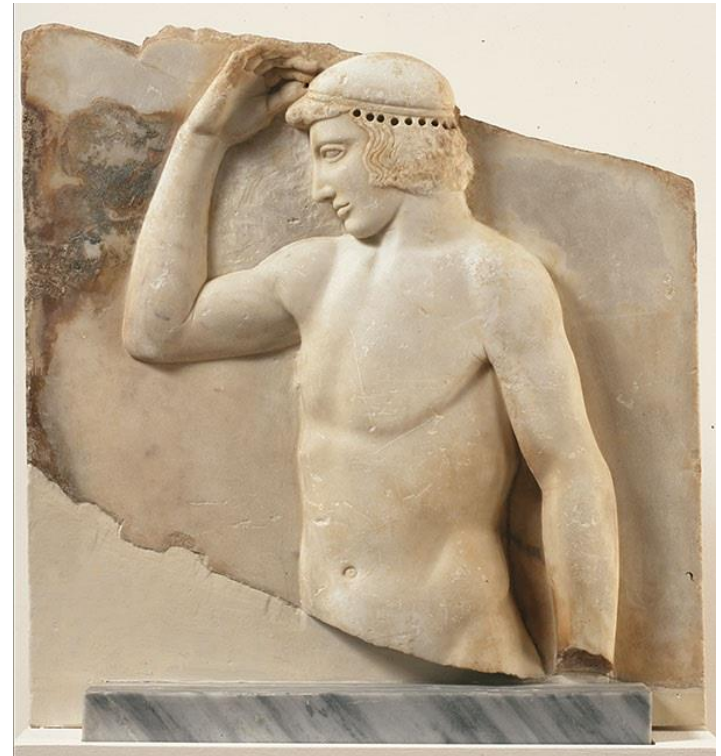
Η τέχνη της κλασικής εποχής χωρίζεται σε τρεις περιόδους:

- την πρώιμη κλασική τέχνη ή τέχνη του αυστηρού ρυθμού (480-450 π.Χ.)
- την ώριμη κλασική περίοδο (450-390 π.Χ.)
- ύστερη κλασική εποχή (390-323 π.Χ.)

Παρόλο που οι τρεις περίοδοι ξεχωρίζουν μεταξύ τους, έχουν πάρα πολλά κοινά στοιχεία.

ΠΡΩΙΜΗ ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Η πρώιμη κλασική τέχνη ή τέχνη του αυστηρού ρυθμού (480-450 π.Χ.) έχει την τεχνοτροπία, όπου οι μορφές είναι πιο βαριές και στιβαρές και μερικές φορές σε έντονη στιγμιαία κίνηση.

Μαρμάρινο αναθηματικό ανάγλυφο αθλητή, από το Σούνιο Γύρω στα 460 π.Χ.

Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

ΩΡΙΜΗ ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Στην ώριμη κλασική τέχνη (450-390 π.Χ.) οι μορφές παριστάνονται σε ήρεμες στάσεις, ενώ κυρίως στα γυναικεία αγάλματα τα ενδύματα ελαφραίνουν και αναδεικνύουν την ομορφιά των σωμάτων.

Μαρμάρινη επιτύμβια στήλη της Μνησαγόρας και του Νικοχάρους από τη Βάρη. 420-410 π.Χ.
Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

ΥΣΤΕΡΗ ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Στην ύστερη κλασική εποχή (390-323 π.Χ.) οι μορφές κινούνται ελεύθερα στον χώρο, λυγίζουν, γίνονται πιο εύγλωττες, χειρονομούν, τα ενδύματα και τα χτενίσματα είναι πιο πολύπλοκα και η έκφραση των συναισθημάτων πολύ πιο έντονη.

Χάλκινο άγαλμα έφηβου αθλητή, από τη θάλασσα του Μαραθώνα (340-330 π.Χ.)
Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Τα θέματα που απεικονίζονται στην κλασική τέχνη προέρχονται κυρίως από τη μυθολογία:

- Γιγαντομαχία
- Αμαζονομαχία
- Κενταυρομαχία

που πολλές φορές συμβολίζουν ή απεικονίζουν τη σύγχρονη πραγματικότητα, αλλά και θέματα από τη δημόσια και θρησκευτική ζωή.

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Πολύ σπάνια απεικονίζονται σύγχρονοι ηγέτες ή γεγονότα, εκτός κι αν πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντικά πολιτικά πρόσωπα, όπως π.χ. ο Περικλής ή ο Θεμιστοκλής ή πολίτες με ιδιαίτερη προσφορά στην πόλη τους, όπως π.χ. τυραννοκτόνοι.

Απεικονίζονται ιδιαίτερα πολεμικά γεγονότα καθώς επίσης και αγάλματα μεγάλων τραγικών ποιητών.

Μαρμάρινη προτομή του Περικλή
Ρωμαϊκό αντίγραφο
από αρχαίο πρωτότυπο
Μουσείο Pio - Clementino,
Βατικανό, Ρώμη

Πηγή εικόνας:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pericles_Pio-Clementino_Inv269.jpg

Μαρμάρινη προτομή του Θεμιστοκλή
Ρωμαϊκό αντίγραφο ≈117-138 π.Χ.
από αρχαίο πρωτότυπο του ≈400 π.Χ.
Μουσείο Ριο - Clementino,
Βατικανό, Ρώμη

Πηγή εικόνας:

<http://ancientrome.ru/art/artworken/img.htm?id=4994>

Μαρμάρινο «σύνταγμα» των αγαλμάτων
των Τυραννοκτόνων
Αρμόδιου και Αρίσταρχου
οι οποίοι σκότωσαν τον Ίππαρχο (514 π.Χ.)

Ρωμαϊκό μαρμάρινο αντίγραφο
από αρχαίο χάλκινο πρωτότυπο

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο,
Νάπολη, Ιταλία

Το σύνταγμα τοποθετήθηκε από τον δήμο των Αθηναίων ως **σύμβολο** της διαμαρτυρίας εναντίον της τυραννίας **υπέρ της ελευθερίας**. Είναι το **πρώτο** δημόσιο **μνημείο πολιτικής έκφρασης** στον γεωγραφικό χώρο της σημερινής Ευρώπης.

Πηγή εικόνας:
<https://www.lifo.gr/team/arts/54239>

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Στην ύστερη κλασική περίοδο (390-323 π.Χ.) αρχίζουν πλέον να στήνονται σε δημόσιους χώρους πορτρέτα σημαντικών πολιτών, πολιτικών και πνευματικών ανθρώπων, ενώ στην **κεραμική** απεικονίζονται στα αγγεία και σκηνές από την καθημερινή ζωή στο σπίτι, στο σχολείο, στο γυμναστήριο, στο εργαστήριο.

Αττικό ερυθρόμορφο επίνητρο από την Ερέτρια. Του Ζωγράφου της Ερέτριας. 430-420 π.Χ.

Το επίνητρο τοποθετούσαν οι γυναίκες στον μηρό, και το οποίο κάλυπτε και το γόνατο, για να ξάνουν το γνεσμένο ήδη μαλλί.

Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos/>

Αττική ερυθρόμορφη υδρία.
Ανάγνωση ποίησης της Σαπφούς.
Από τη Βάρη Αττικής. Ομάδα
Πολυγνώτου. 440-430 π.Χ.

Αττικός ερυθρόμορφος χους. Άνδρας
ετοιμάζεται να καθίσει παιδί σε αιώρα.
Πιθανώς από το Κορωπί Αττικής. Του
Ζωγράφου της Ερέτριας. 425-420 π.Χ.

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η τέχνη της αρχαίας Ελλάδας επηρέασε όλον τον κόσμο μέσω του **ελληνορωμαϊκού** πολιτισμού και εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη, τη βόρειο Αφρική και τη Μέση Ανατολή.

Η επίδραση αυτή συνεχίστηκε και από την εποχή της **Αναγέννησης** και μετά, ιδιαίτερα κατά τον 19^ο αιώνα, όπου δημιουργήθηκε ο **κλασικισμός**, μία περίοδος απομίμησης της αρχαιότητας.

Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ – Ανέγερση 447 έως 438 π.Χ.

Πηγή εικόνας: <http://www.hellagen.gr/παρθενώνας-των-μυστηρίων/>

Walhalla στο Regensburg της Γερμανίας – Ανέγερση 1831 έως 1842

Πηγή εικόνας: <https://septem-sensu.de/walhalla-bei-regensburg-an-der-donau/>

Χάλκινη εικονιστική κεφαλή πυγμαχού, από την Ολυμπία, ≈330-320 π.Χ.

Πηγή εικόνας: <https://www.namuseum.gr/collection/klasiki-periodos-2/>

Κείμενα, συγγραφή, ιστορική έρευνα, εικόνες: Γαρίτατζης Χαράλαμπος (ΠΕ07)
Φιλολογική επιμέλεια: Μαρία Αβερκιάδου (ΠΕ02)